

Ársafmæli Flatar

Anna Kristjánsdóttir

Tildrög stofnunar samtaka

Samtök stærðfræðikennara, sem hlutu nafnið Flötur, voru stofnuð 3. mars 1993 og eiga því ársafmæli um svipað leyti og þetta þriðja blað Flatarmála kemur út. Stofnun Flatar átti sér langan aðdraganda og margir lögðu hönd á plóginn. Formlegur undirbúningur að stofnun hófst um hálfu ári fyrir stofnfund og var að honum afloknum kallað til undirbúnings- og umræðufundar hinn 7. desember 1992. Sá fundur var vel sóttur og var þar kosin nefnd til að ganga frá lokaundirbúningi stofnunar, svo sem að finna tillögu að nafni, stefnuskrá, lögum, rekstrargrundvelli og útgáfustarfsemi.

Ljóst var að tilgangur með stofnun samtaka var að styrkja það efnilega þróunarstarf sem víða er unnið í stærðfræðikennslu, auðvelda kennurum aðgang að verðugum viðfangsefnum og efla umræðu um vönduð vinnubrögð í stærðfræðikennslu. Þessi þáttur í starfi Flatar snýr að einstökum kennurum og kennarahópum en hefur að sjálfsögðu einnig bein áhrif á nemendur og samstarf heimila og skóla um stærðfræðinámið.

Á undirbúningsfundinum að stofnun samtaka stærðfræðikennara var hins vegar einnig bent á nauðsyn þess að stofna samtök í öðrum tilgangi. Undirrituð benti á það í erindi sínu að almenn heildaryfirsýn á stærðfræðinámi í íslenskum skólum væri veik og illa væri gengið frá samráði og ábyrgð á mörgum mikilvægum verkefnum. Til var nefnt eftirfarandi.

- * Ekki er til samstarf þeirra sem vinna að rannsóknum og ráðamanna um könnun á gæðum og afrakstri stærðfræðináms í íslenskum skólum.
- * Hvergi liggur fyrir úttekt á því hvort stærðfræðinámi í íslenskum skólum mætir þeim kröfum sem líf einstaklinga í nútíð og framtíð gerir til stærðfræðipekkingar. Og Íslendingar hafa misst af lestinni til að taka þátt í "Third International Mathematics and Science Study" sem nú stendur yfir.
- * Þótt einstaklingar hafi skrifað skýrslur um ástand mála er lítið sem ekkert samhengi milli þeirra og ekkert átak í gangi við að nota þær til grundvallar breytingum.
- * Þótt vitað sé að einstaklingar fylgjast með

þeirri umræðu, rannsóknum og þróunarverkefnum sem um er að ræða í nágrannalöndum og alþjóðlega er engin skipulögð samvinna við að koma slíku á framfæri eða nýta í viðtækari farvegi en einstaka stofnunar ráða yfir. Um leið er það hendingu háð hvernig við tökum þátt í alþjóðlegu starfi á þessu sviði og látum raddir okkar heyrast.

Með því að benda á þessi atriði var ekki sagt að ekkert væri aðhafst á þessu sviði. Rannsóknir á sviði stærðfræðimenntunar eru hins vegar á mjög fárra herðum og bent var á að ekkert skipulagt samstarf væri í gangi í landinu sem tryggði samfellu og aukinn almennan skilning á þessum sviðum.

Starfið fyrsta árið

Flötur hefur nú starfað í ár. Viðtökur íslenskra kennara hafa verið mjög góðar. Félagsmenn eru yfir 200 og Flatarmál eru að koma út í þriðja sinn. *Flötur er kominn til að vera*. Fyrsti aðalfundur samtakanna var haldinn í nóvember 1993 og komu þar fram margar tillögur um viðfangsefni. Stjórn Flatar vinnur því að ýmsum málum í samstarfi við marga félagsmenn og skal hér getið þeirra helstu.

- * Fyrsta námskeiðið á vegum samtakanna verður haldið í ágúst í sumar. Námskeiðið er haldið með tilstyrk Endurmenntunar KHÍ. Viðfangsefni námskeiðsins er *Kennsluhættir* og það er auglýst fyrir kennara á efri hluta miðstigs, unglingastigi og fyrri árum framhaldsskólans. Vonast er til að þetta námskeið verði mikilvægt lóð á vogarskálarnar til þess að auka og styrkja umræður og samvinnu kennara sem starfa á mismunandi stigum. Með það í huga verður lögð nokkur áhersla á að skoða hvernig nálgast má og fara með mikilvæg hugtök og viðfangsefni þessara ára, t.d. í algebru og víðar.
- * Á aðalfundi var samþykkt að setja af stað tvo starfshópa sem söfnuðu efni og hugmyndum varðandi lítt troðnar slóðir í stærðfræðikennslu. Annar hópurinn lítur á *barnabækur* og skoðar möguleika á að nota þær sem uppsprettu verkefna og ramma

utan um þau fyrir unga nemendur. Hinn hópurinn skoðar afrakstur fjölmiðla og veltir því upp hvernig nota megi slíkt sem uppsprettu verkefna á miðstigi og unglingastigi. Þessir hópar hófu störf eftir áramótin og verður vonandi einhvers að vænta frá þeim með haustinu. Áhugasamir kennarar, sem vilja vera með í þessu starfi, geta haft samband við Örn Halldórsson í Grandaskóla, Reykjavík, vegna fyrri hópsins og Meyvant Þórólfsson í Vogaskóla, Reykjavík, vegna síðari hópsins.

- * Ýmsir hafa áhuga á að nýta menntanetið til samskipta. Á aðalfundi voru ræddar nokkrar tillögur þar að lútandi. Í undirbúningi er að opna umræðu og hugmynda-skipti um *þrautalausnir* inni á menntanetinu. Nánar verður sagt frá því síðar en þeir sem áhuga hafa á að taka þátt geta haft samband við Jóhönnu Eggertsdóttur (joka@ismennt.is).
- * Í lok janúar fór 11 manna hópur félagsmanna Flatar á "*Matematikbiennalen*" í Gautaborg en þar hittust 1700 stærðfræðikennarar frá Norðurlöndum, einkum Svíþjóð. Þar sem nánar er fjallað um þessa ferð annars staðar í blaðinu skal hér aðeins sinnt því ljúfa hlutverki að þakka margvíslegan stuðning sem hópurinn fékk frá Kennarasambandi Íslands, Fræðsluskrifstofu Reykjavíkur, Starfsmenntunarsjóði BHMR og Skólamálaráði Reykjavíkur.
- * Á síðasta ári gáfu dönsku stærðfræðikennarasamtökin Danmarks Matematiklærerforening út verkefnasafn fyrir stærðfræðikennslu í grunnskólum. Safnið ber heitið "*Matematik over alle grænser*". Flötur hefur leitað styrkja til að þýða þetta verkefnasafn.
- * Á aðalfundi var samþykkt tillaga í þá veru að hvetja kennara sérstaklega til að auka fjölbreytni *heimavinnu* og nýta hana um leið betur til samskipta skóla og heimila. Samþykkt var að auglýsa eftir verkefnum sem kennarar hafa með góðum árangri notað sem heimaverkefni. Jafnframt var samþykkt að veita viðurkenningar fyrir tvö bestu verkefni á hverju aldurstigi en skipt var í byrjendastig, miðstig og unglingastig.

Flatarmál eru nú að koma út í þriðja sinn. Stjórn Flatar er afar ánægð með það hvernig til hefur tekist og beinir innilegu þakklæti sínu til þeirra Flatarmál 2(1)

Sólrunar Harðardóttur og Guðbjargar Pálsdóttur, sem unnið hafa ritstjórnarstörf, og einnig til allra hinna sem glætt hafa blaðið lífi með því að skrifa í það, taka myndir og hjálpa á annan hátt. Það er ánægjulegt að sjá að ekki skuli vera skortur á efni og ber það bæði vitni áhuga kennara og því að margt er að gerast.

Nefnd menntamálaráðuneytisins

Síðan Flötur var stofnaður hefur menntamálaráðuneytið skipað "nefnd til að koma með tillögur um hvernig efla megi námsgreinina stærðfræði og stærðfræðiáhuga nemenda í skólakerfinu". Ætla mætti að þar hefði skapast samstarfsgrundvöllur um ýmis þau verkefni sem hér hefur verið minnst á og skal því greint frá hlutdeild Flatar að málinu.

Deildarstjóri framhaldsskóladeildar menntamálaráðuneytisins hafði símsamband við formann Flatar í október sl. og bað um að formaður styngi persónulega upp á 3–5 grunnskólakennurum í nefnd sem skyldi endurskoða námskrár í stærðfræði í grunn- og framhaldsskólum og einnig fjalla um námsefni þessara skólastiga. Formaður spurði hvort ekki ætti að fjalla um kennsluhætti en fékk að vita að svo væri ekki. Formaður bað einnig um að fá erindið formlega til Flatar en því var hafnað. Engu að síður hafði formaður samráð við aðra stjórnarmenn um að finna 5 grunnskólakennara sem spönnuðu saman þau svið sem máli skipti að huga að.

Þegar fundnir voru 5 kennarar spurði formaður hvort ekki væri rétt að senda svarið skriflega til menntamálaráðuneytisins en deildarstjórinn taldi það óþarft, upplýsingar símleidis væru nægar. Í símtali rakti formaður því við starfsmann ráðuneytisins hvers vegna hver þeirra, sem stungið var upp á, væri valinn. Eftirfarandi var nefnt: Yfirsýn á öllum stigum grunnskólans, reynsla af bæði hefðbundnum kennsluháttum og þeim sem nýrri eru, góð yfirsýn yfir mismunandi námsefni og náms-efnisgerð, þekking á prófagerð, kunnátta og reynsla í nýtingu tækninnar í stærðfræðinámi, reynsla af fræðslu og samstarfi við kennara og að lokum yfirsýn varðandi kennslu fjölmargra kennara. Í sameiningu spönnuðu þessir 5 kennarar þessi svið. Þeir voru allir utan stjórnar Flatar.

Þótt einkennilega væri að verki staðið reyndi stjórn Flatar að bregðast vel við enda er viðfangsefnið mjög mikilvægt og svipar reyndar til markmiða sem kennarar í Fleti hafa

sett sér fyrir ári síðan. Það er því undarlegt að aðeins var leitað til eins þeirra, sem stungið var upp á, um setu í nefndinni. Í nefnd ráðuneytisins sitja:

Reynir Axelsson, dósent við HÍ, formaður
Hildigunnur Halldórsdóttir, kennari við MH
Hörður Lárusson, deildarstjóri framhalds-
skóladeildar menntamálaráðuneytisins
Jónína Vala Kristinsdóttir, æfingakennari við
Æfingaskóla KHÍ
Kristín Halla Jónsdóttir, dósent við KHÍ
Pétur Blöndal, stærðfræðingur
Sigríður Hlíðar, kennari við MR
Sven Þ Sigurðsson, dósent við HÍ

Erindisbréf nefndarinnar hefur verið í vinnslu til þessa en í þeim drögum sem Flötur hefur undir höndum eru tiltekin fjögur meginviðfangsefni: Námskrá og námsefni í stærðfræði. Kennaramenntun. Eftirlit og aðhald. Stærðfræðiáttak. Fjölmargt er tilnefnt undir

hverjum lið.

Hér er ekki rúm til að fjalla nánar um þessi mál en það verður gert síðar. Nefndin hefur þegar ráðið starfsmann, samkvæmt heimild, og munu allir skólar hafa fengið fyrirspurnabréf frá honum. Námskrármál eru til umræðu í öllum nágrannalöndum okkar eða hafa verið það nýverið. Víðast hvar er dregin saman sú þekking, sem fyrir er í landinu, og reynt að ná sem best fram fyrirbyggjandi upplýsingum til grundvallar stefnumótun. Hér virðist hins vegar skorta verulega á að svo sé.

Samtök stærðfræðikennara eru mikilvægt afl í mótun stefnu um stærðfræðikennslu. Flötur mun halda því starfi uppi eftir því sem þekkingu manna fleygir fram. Það er eindregin ósk Flatar að slíkt sé í samstarfi við menntamálaráðuneyti og önnur fræðslufirvöld en ekki að hver starfi í sínu horni.

Anna Kristjánsdóttir er prófessor við KHÍ og formaður Flatar.

Kennarar!

Mikið úrval af námsgögnum í stærðfræði.

Hefurðu kynnt þér
Stærðfræðivöruskrána?
Pantaðu eintak núna!

Skólavörubúðin

Sími 91 - 2 80 88 - Fax 91 - 62 41 37
Laugavegi 166 - Pósthólf 5020 125 Reykjavík

Flatarmál 2(1)